Bartłomiej, imię zakonne Adolf od św. Brygidy Kamieński

nauczyciel
pijar, kaznodzieja, kapelan, teolog, pisarz, tłumacz, autor reform edukacyjnych
Ur. 8.9.1737, Bereźnica
Zm. 9.2.1781, Nieśwież

Dane rodziców

Brak danych.

Wychowanie i wykształcenie

Do zakonu pijarów wstąpił w 15 sierpnia 1752 roku w Międzyrzeczu Koreckim. Dwuletni nowicjat odbył w Podolińcu na Spiszu, zakonne studia humanistyczne (tzw. humaniora) ukończył w Rzeszowie, a z zakresu filozofii w Międzyrzeczu Koreckim. Myślał o wystąpieniu z zakonu, jednak ostatecznie tego nie uczynił.

Etapy kariery dot. edukacji

Od 1757 roku uczył w kolegium pijarskim w Warężu infimy, w Międzyrzeczu Koreckim poetyki i retoryki, a w Złoczowie poetyki. W latach 1762-1763 przebywał na studiach w Rzymie w pijarskim Collegium Nazarenum, został tam członkiem "Arkadii" (Accademia degli Arcadi).

Po powrocie do Rzeczypospolitej ponownie uczył retoryki w Międzyrzeczu Koreckim, pełnił też funkcję kaznodziei.

W 1766 roku został przeniesiony do warszawskiego Collegium Regium na stanowisko profesora filozofii. W 1769 roku uzyskał urlop na załatwienie rodzinnych spraw majątkowych. W 1770 roku pełnił funkcję nauczyciela prywatnego u podstolego koronnego Aleksandra Borzęckiego. W 1771 roku powrócil do Warszawy do Collegium Nobilium, m.in. nadzorował osobiście synów Józefa Ossolińskiego, uczniów kolegium.

W latach 1771-1774 rozwinął krótkotrwałą, ale interesującą działalność jako pisarz i tłumacz. Propagował idee Gabriela de Mably'ego i Jean-Jacques'a Rousseau. W 1772 roku, bedąc pod wpływem ich poglądów, wydał „Przyjaźń patriotyczna, której podaja się sposoby niezawodne do uczynienia ludzi cnotliwemi i lepszemi obywatelami".

W odpowiedzi na uniwersał Komisji Edukacji Narodowej nadesłał projekt reformy oświaty. Został on opublikowany w Warszawie w 1774 pt. „Edukacja obywatelska". Dzieło to miało formę ośmiu listów. Proponował w nim stworzyć sieć trzyletnich szkół parafialnych, przedstawił plan stworzenia sieci szkół dla wszystkich stanów społecznych, utworzenie specjalnych szkół wojskowych, rzemieślniczych i handlowych. Ideę powszechnośći nauczania łączył ze zróżnicowaniem zawodowym i stanowym. Wysunął projekt założenia komórki, która zajmowałaby się wydawaniem podręczników. Komisja Edukacji Narodowej tylko w niewielkim stopniu zrealizowała pomysły Kamieńskiego. Uważa się, że odrzucenie jego propozycji, a szczególnie niezaproszenie go na członka Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych, którego idee powstania wysunął w swoim projekcie, spowodowało rozczarowanie i rogorzyczenie. Dlatego Kamieński wyjechał z Warszawy i wycował się z działalności pedagogicznej.

W latach 1776-1777 przebywał w kolegium pijarskim w Warężu, starał się o zgodę na dyspensę i objęcie beneficjum na parafii.

Od 1778 roku związał się z wojewodą wileńskim Karolem Radziwiłłem, na jego dworze pełnił funkcję kapelana i teologa.

Fakty z życia osobistego

Urodził się w średniozamożnej rodzinie.

Zmarł nagle na dworze Radziwiłłów w Nieświeżu.

Żył w XVIII wieku.

Bibliografia

Przedmiotowa

1. M. Ausz, K. Puchowski, *Kamieński Adolf od św. Brygidy, imię świeckie Bartłomiej*, [w:] Komisja Edukacji Narodowej 1773-1794. Słownik biograficzny, red. A. Meissner, A. Wałęga, Warszawa, 2018.